

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO ...

Licijska knjižnica,
Ljubljana

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo — Štev. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.955. — tev. telefona 552. —
Naročnina za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za inozemstvo D 90.— — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 4. februarja 1922.

ŠTEV. 15.

Trgovinska pogodba z Nemčijo.

Narodna skupščina je v svoji seji z dne 30. decembra p. l. že vendar enkrat ratificirala trgovinsko pogodbo z Nemčijo je brezdvomno zelo važen in velepomemben korak naprej v razvoju našega gospodarstva, ki bo sprejet z zadoščenjem v trgovskih, obrtnih in industrijskih krogih Jugoslavije in gotovo tudi v onih Nemčije. Najbolji dokaz za to je glasovanje v skupščini, kjer so glasovale za sprejetje trgovskega predloga vse prisotne stranke razun jugoslovanskega kluba, ki je pa glasoval proti le radi tega, da izrazi s tem svoje nezaupanje napram vladi, faktično pa gotovo ni bil proti sprejetju pogodbe.

Izza prevrata nismo bili z Nemčijo v nobeni zvezi, ostali smo, tudi po že končani vojni še vedno v vojnem razmerju z mnogimi državami, kar nam je zelo škodovalo, posebno kar se tiče razmerja z Nemčijo. Med tem ko so naši zavezniki obnovili vse stare, predvojne vezi, ostali smo mi izolirani, nismo se brigali, da bi začasno uredili niti medsebojnih odnošajev z našimi sosedi. Med tem ko so Belgija, Čehoslovaška in Rumunska uredile njih stike z Nemčijo, ne glede na razne predpise mirnega dogovora, je bila Jugoslavija v tem oziru nedostopna, seveda v svojo veliko škodo. — Tekom vsega tega časa smo se nahajali napram Nemčiji v takozvanem napogodbenem stanju. In vendar je Nemčija tako eminentnega pomena za naše gospodarstvo, kajti z ene strani dobi Nemčija od nas večje količine najrazličnejših agrarnih pridelkov, z druge strani pa dobiva Jugoslavija iz Nemčije mnogo tovarniških izdelkov. Pomisliti nam je le to, da je izvoz naših pridelkov v Nemčijo v letu 1920 znašal 7½ odstotok celokupnega izvoza Jugoslavije. — Potemtakem zavzema Nemčija med državami, katere dobavljajo blago iz Jugoslavije tretje mesto. To dejstvo samo ob sebi dokazuje najbolj, kake velike važnosti je ureditev naših trgovinskih odnošajev napram Nemčiji. Toda kljub temu smo komaj sedaj, ko so že skoro vse druge države uredile svoje gospodarske odnošaje napram svojim sosedom, vendar prišli do tega, da se je ta veljavna pogodba ratificirala.

Prvi pregovori o sklepanju trgovskega dogovora med nami in Nemčijo, so se začeli koncem leta 1920. — Po daljšem pregovarjanju so se pogajanja končala v začetku meseca februarja 1921. Dogovor je bil predložen ministrskemu svetu v odobrenje, toda ministrski svet je pod pritiskom zaveznikov zavrnil odobritev tega, tedaj že končanega dogovora. Po daljši pavzi so se delegati obeh držav zopet sestali, obnovili pregovore ter jih predložili 10. decembra p. l. ministrskemu svetu v odobrenje. Pretekli teden je Narodna skupščina pogodbo končno ratificirala.

Ni dvoma, da bodo posledice te pogodbe najblagodejše vplivale na naše gospodarske razmere. Ne glede na to, da je pogodba le provizorična, je vendar velikanskega pomena za razvoj našega gospodarstva, kajti negotove, labilne razmere, ki so vladale v odnošajih med nami in Nemčijo, se

bodo s tem spremenile v normalne, regularne odnose in gotovo je, da se bo začel pod vplivom te pogodbe, naš promet z Nemčijo v najkrajšem času zelo intenzivno razvijati. Nemčija, ki je zavzemala, kakor je gori povedano, že v letu 1920, ko niso bili naši trgovinski odnošaji s to državo najboljši, tretje mesto med našimi izvozniki, bo v prihodnje izvažala gotovo še več naših agrarnih produktov. V Nemčiji bomo našli najboljše kupce za naše zito, meso, suhe slive, sadje in tudi les. Zato bomo pa dobili iz Nemčije in to gotovo v večjem številu nego do sedaj tovarniških izdelkov, strojev in mnogo zelo potrebnih tehničnih in elektrotehničnih aparatov. Do sedaj se je vršil ves naš promet z Nemčijo le posrednim potom. Fabrikati, katere smo dovažali iz Češke, Avstrije, so bili produkt nemških tovarn, in mi smo jih dobivali vsled naše »pametne« gospodarske politike le po posredovanju Cehov, Avstrijcev itd. Mesto, da bi jih dobivali direktno, dobivali smo jih iz rok posrednikov, kar je naravno cene, ne glede na plačanje nekake posredovalnine, že vsled valutnih razmer, znatno povišalo. Da, ravno razmerje naše valute napram nemški valuti, bo naše medsebojne odnošaje najbolj pospeševalo. Mesto da bi plačali cene za nemške fabrikate v čehoslovaških kronah, ali celo v švicarskih frankih, ali lirah, jih bomo plačevali v nemških markah in že to samo dejstvo nam bo pripomoglo, da bomo dobili isto blago hitreje in po mnogo nižjih cenah.

Zelo važnega pomena bo ta pogodba tudi za naše prometne razmere. Vso našo veliko potrebo na lokomotivah in vagonih bomo lahko krili v Nemčiji, ki nam zamore v tem oziru nuditi najcenejše in najsolidnejše blago. Tudi nam bo zelo konveniralo pošiljati naše defektne vagonne na popravilo v Nemčijo, dokler si ne zgradimo lastnih delavnic, kjer bomo vse reparature lahko opravljali sami doma, kajti popravila, koja so se dosedaj vršila v Madžarski, niso najboljša. Nemčija pa zamore v tem oziru konkurirati z vsemi državami v Evropi. Že pred vojno smo imeli 37, sedaj imamo tam 53 tovarn za vagonne. Posebno sta tovarni Krupp v Essenu in Renska tovarna kovinastega blaga in strojev začeli v enormnem obsegu izdelovati vagonne in lokomotive.

Podrobno vsebino predmetne trgovinske pogodbe smo doprinesli v našem listu že pred 6 tedni, ko je bila sprejeta v ministrskem svetu. Radi nestalnosti gospodarskih razmer garantirano je v členu 5 pogodbe, da zamoremo zabraniti, ako bi se pokazala potreba, uvoz in izvoz gotovega blaga, kar je bistvena razlika med dosedanji pogodbami, predvojnimi in povojnimi in med predmetnim dogovorom. V zvezi s tem smo določili liste za naše in nemško blago; Nemčija se je obvezala, da ne bo prepovedala izvoza gotovega blaga in tako smo se tudi mi obvezali napram Nemčiji. Vprašanje etabiliranja tujih državljanov na našem teritoriju se je opustilo, ker zavisi to od drugih še spornih političnih vprašanj. Tudi nima ta pogodba tarifnega dela.

Dobra šola.

Nagli porast češke krone in trajno visoko stanje zapadnih valut je za naše importerje dobra šola. Sicer zelo draga, zvezana z velikimi gmočnimi žrtvami, milijonskimi zgubami, toda tem izdatnejša. Povzročila je toliko skrbi in neprespanih noči našim trgovcem, da jih je najbrž trajno ozdravila in odvrnila od razvade, ki se je bila vrnila med trgovske običaje.

Našemu trgovskemu svetu je bila, ko je Beograd bil leta 1919 proglasil doktrino o zdravi in nezdravi valuti, v prvem času vsiljena kalkulacija v tuji valuti. Najbolj sta prihajali v poštev lira in avstrijska krona. Lira je pri nas naraščala, pa najsi je bil promet odprt ali prepovedan, najsi je bila bilanca bolj ali manj pasivna. Zgodil se je celo ta paradokson slučaj, da je import iz Italije k nam močno padel, lira na mednarodnem tržišču padla, le v odnošaju k nam porastla in sicer skokoma in nad vsako pariteto. Nov porast je otežil import k nam in ustvaril našemu izvoznikstvu novo konjunkturo, pri kateri smo s konkurenco prispevali sami, da so se znižale našim izvoznim predmetom cene v Italiji, medtem, ko so se podražile pri nas na ogromno škodo domačega konzumenta.

Avstrijska krona je od paritete vedno hitreje in v ogromnih skokih propadala napram naši kroni. Obveznosti v tej valuti za naše trgovce niso bile noben riziko in pri vsakem močnem padcu so nastale za naše trgovce ugodne nakupne prilike. Sedaj je razmerje stacionarno in se nikakor ne ravna po tem, o čemur se vedno trdi, da je merodajno za določitev vrednosti valute. Z neverjetno naglico se tiska denar, baje že dnevno 1 milijardo kron, kljub temu se odnošaj napram nam ne izpreminja. Glede lire je bilo naše časopisje vedno razpoloženo pripovedovati bajke o državnih deficitih, o bančnih polomih, vendar se nada v padec »brezvrednostne lire« noče in noče izpolniti. Baš nasprotno so naši manufakturisti od lanske jeseni pretrpeli velike škode, ker se niso pravočasno krili in so se zanašali na stabilnost odnošaja. Nekateri tvrdke, ki so bile po 7 kronah kalkulirano blago prodale, so pretrpele do 100% škode. Ta občuten krah je zelo vplival na cel import iz Italije in večina si je poiskala novih nabavnih virov. Predvsem je prišla Čehoslovaška republika v poštev. Čehi sami so se zelo prizadevali, da bi svoje stike z Jugoslavijo razširili in pomnožili, uredili so direktni promet, stotine trgovskih potnikov je prepotovalo naše kraje in posrečilo se jim je, da so plisirali zaatne količine svojih proizvodov v naši državi. Po večini je bilo blago prodano v čeških kronah, plačljivo pri sprejetju blaga. Zadnji čas so se že dovoljevali krediti na 30 do 60 dni. Nove češke povojne tvrdke so mnogim trgovcem, da bi se vpeljale pri nas, direktno vsilile blago. Zelo stabilen lanski odnošaj naše in češke krone, ki se je gibal med 1.50 do 2.50 kron, je favoriziral trgovino. Naenkrat pa je češka krona pri padcu naše obdržala svojo mednarodno vrednost in nato pretekli mesec porastla na 6 K. S tem so bili vsi računi prekržani in dosežen rekord v porastu.

Večina naših trgovcev je imela navado kriti se sproti, in je to prakticirala, dokler češka krona ni presegla dinarja. S tem momentom pa so vsi, ki so bili nekriti, skoro brez izjeme smatrali za ugodneje počakati s kritjem v dobri nadi, da bo nastopila reakcija in da se bodo ceneje lanko krili. Namen spekulacije se jim v tem slučaju skoro niti ne da očitati. Toda nadaljni razvoj relacije jim je prinesel namesto pričakovanja, le razočaranje in konečno katastrofo. En del trgovstva je imel na kredit dobavljeno blago deloma že po kalkulaciji 2 do 3 kron odprodano, valuto nepokrito in je moral sedaj s 100 do 200% zgubo iskati kritja. Izgube so bile neizogibne in so mnogim uničile dolgoterne prihranjaje. Toda eno dobro stran imajo. Meu importerji je nastala iztreženost in zavest, da je treba konečno vendarle začeti delati z lastno valuto, kupovati blago v jugoslovanskih kronah. Upajmo, da ta zavest ne prihaja prepozno.

Izvozniki danes še vsi v pregorečem patriotizmu za lastno državo obožujejo le tuje valute in računajo v njih. Tudi oni pridejo prej ali slej na vrsto, ko se bo zboljšala naša valuta in bodo padle inozemske. Milijonske zgube bodo tudi njih poučile o tem, česar danes še nočejo slišati. Priznati moramo, da stare znane tvrdke iz Čehoslovaške postopajo z vso kulanco v svojih trgovskih zvezah, ki datirajo iz predvojne dobe. Več nervoznosti pa je opaziti med novimi tvrdkami in grožnje se začenjajo spreminjati v tožbe. Zato postaja vprašanje izravnavo zelo aktualno. Še bolj aktualno pa je vprašanje naročil, ki so jih naši trgovci napravili v jeseni na popolnoma drugačni kalkulacijski bazi in z drugačnimi predpogoji. Od postopanja čeških tvrdk v tem vprašanju bodo zelo odvisni naši bodoči trgovski stiki z njimi.

Dohodki Slovenije v proračunu 1922.

Proračun dohodkov iz Slovenije obsega tri skupine. V prvo spadajo vsi direktni in indirektni davki, takse in monopoli, v drugo spadajo državne prometne naprave in sicer pošta, brezjav in telefon ter čekovni urad, dalje dohodki državnih domen, rudnikov, industrijskih podjetij in kopališč, medtem ko v tretjo skupino spadajo razni manjši administrativni dohodki.

Kakor smo že v zadnjem podrobno izkazali, so direktni davki v Sloveniji proračunani na 69.981.400 kron, h katerim je še prišteti zaostalega dolga na davku na vojne dobičke 24 milijonov kron. Specijalna trošarina za Slovenijo je proračunana na 8.800.000 kron. Povišane in pomnožene takse imajo dati državni blagajni 56 milijonov, v resnici pa bodo vrgle mnogo več kot vsi direktni davki, kar je brezdvomno nezdravo razmerje in za naše finančne prilike zelo karakteristično. Vsi ostali dohodki so izkazani kot brutodohodki, katerim stojijo zelo visoki obratni in materialni izdatki nasproti, tako, da čistega dobička pri njih, razen pri monopolih, skoro ni.

Surov dohodek monopolov je izražen za Slovenijo s 500 milijoni K.

Oglašajte v „Trgovskem Listu“!

Praga, devize: Berlin 26.35 — 27.15, Curih 1050.50 — 1054.50, Milan 252 — 254, Pariz 449 — 451, London 230.50 — 232.50, Newyork 53.12 — 54.12, Beograd 68.25 — 69.25, Sofija 35.10 — 35.90, Dunaj 0.56 — 0.78, Varšava 1.87 — 1.97, Budimpešta 7.82 — 8.42, valute: marke 26.35 — 27.15, švicarski franki 1045.50 — 1049.50, lire 249 — 250, franki 446 — 448, funti 229.50 — 231.50, dolarji 52.75 — 53.75, dinarji 65.25 — 66.25, levi 33.85 — 34.65, avstrijske krone 0.50 — 0.76, poljske marke 1.17 — 1.77, madžarske krone 7.82 — 8.42.

Curih, devize: Berlin 2.60, Newyork 513, London 22.05, Pariz 43.00, Milan 24.15, Praga 9.50, Budimpešta 0.75, Zagreb 1.65, Varšava 0.16, Dunaj 0.17, avstrijske žigosane krone 0.08.

Pridatke za Nat. Reg. blagajne

kontrolne trakove, čekovne zvitke, barvo itd. dobavlja ANTON RAVHEKAR, Ljubljana, Pred Jkofijo 20. Glavna zal. pridakov NRK.

Ocarinjenje in spedicija!

Vse v to stroko spadajoče posle izvršuje točno in kulantno od trgovcev ustanovljena

'ORIENT' d. d. v Mariboru, Meljska cesta 12.
Telefon št. 90 in njena podružnica v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27.

Vsakovrstne

slamnike in klobuke

ima vedno veliko zalogo za gospode, dečke in deklice ter posebno izbiro najnovejših damskih modelov. **Franjo Cerar**, tovarena slamninkov

Stob, pošta Domžale pri Ljubljani.

Različne torbice (cekarje), različna stojala za cvetlice, predpražnike itd. — V popravila se sprejemajo različni stari klobuki in slamniki v Ljubljani pri tvrdki Kovačevič in Tršan, Prešernova ul. 5 na dv., vsako sredo in soboto

Edina razprodaja vseh vrst

specijalnega mavca - gipsa

za celo kraljevino SHS.

Tvornic: Stanz, Kindberg, Semmering, Schottwien, Puchberg, Auserwiesen etc., nudi po najnižji ceni

Kosta Novakovič

veletrgovina mavca
Ljubljana, Miklošičeva cesta 13.

Erjavec & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“

trgovina z železnino in cementom

Ljubljana, Valvazorjev trg 7

preje Hammerschmidt (Mühlseisen) nasproti Križanske cerkve.

Veletrgovina

A. Šarabon v Ljubljani

priporoča

špecijsko blago raznovrstno žganje

moko

in deželne pridelke raznovrstno rudninsko vodo,

22. Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom. Ceniki na razpolago.

Samostojen korespondent

za slovenščino z večletno prakso se išče za takojšnji ali poznejši nastop. Prednost imajo oni, ki so večji v knjigovodstvu in obvladajo srbohrvaščino. — Ponudbe s prepisom spričeval ter navedbo referenc na Parno veležganjarno Robert Diehl, Celje, Slovenija.

Stolarna v Sodražici

(Slovenija)

priporoča svoje izdelke, kakor politirane gostilniške in kavarniške stole, vrtno in zaklopne stole, mize itd. itd. Ceniki na razpolago.

Trgovski pomočnik usnjarske stroke

se išče za deželo. Reflektiramo samo na prvovrstno in zanesljivo moč. Potrebno znanje slovenskega in nemškega jezika, a prednost imajo, kateri govorijo madžarski. Ponudbe z zahtevami in referencami na

Martinušič i drug, tovarna usnja, Ljutomer.

Vse vrste umetnih gnojil

ima vedno v zalogi po najnižji ceni

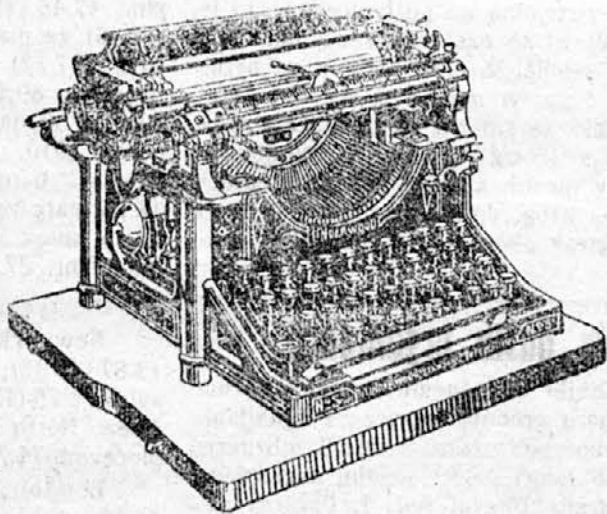
Anton Tonejc in drug, Maribor.

Underwood

najbolji ameriški pisalni stroj sedanjosti

Opalograph

razmnoževalni aparat, razmnožuje strojno in ročno pisavo potom netarabljive stekl. plošče.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

The Rex Co. Ljubljana, Gradšče 10.

Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

Uvoz in prodaja raznovrstnega inozemskega manufakturnega blaga.

A. & E. SKABERNE

Posebni oddelek za pletenine, trikotažo in perilo.

Brzjavlj: Hedžet

Telef. št. 75.

Manufakturna trgovina na veliko

Hedžet & Koritnik — Ljubljana

Frančiškanska ulica 4

Delniška glavnic: K 20,000.000.—

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Rezervni zakladi: K 6,500.000.—

Podružnice: Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec.

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica šte. 1.
Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Telefoni šte. 146, 458.
Brzjavke: Eskomptna